

O Biebrzańskim Parku Narodowym

- Jest to największy park narodowy w Polsce, zajmujący powierzchnię 59 223 ha
- Został utworzony w 1993 r.
- Chroni dolinę rzecznej rzeki Biebrzy (która zachowała w przeciwieństwie do innych rzek w Polsce naturalny charakter) a także związane z nią rozległe bagna – m.in. turzycowiska, mechowiska, olsy oraz brzeziny
- Jest położony na dwóch obszarach Natura 2000 – SOO „Dolina Biebrzy” i OSO „Ostoja Biebrzańska”
- Wpisany został na listę wodno-błotnych obszarów chronionych Konwencją Ramsarską
- Charakteryzuje się dużym udziałem gruntów prywatnych

Cel pracy

BbPN od samego jego założenia w 1993 r. zmagają się z największym problemem w jego działalności - braku własności wielu cennych przyrodniczo gruntów w jego granicach. Skutkiem tego jest brak możliwości kompleksowego zarządzania ochroną przyrody. Z powodu rozbieżnego z potrzebami przyrody gospodarowania na gruntach własności innej niż BbPN następuje fragmentacja siedlisk, a także problemy związane z gospodarką wodną (konflikty z miejscową ludnością z powodu zalania łąk bądź wykonywania przez nią nielegalnych melioracji). Ponadto wycinane są cenne stare drzewostany, często z gniazdami rzadkich i chronionych ptaków. Celem pracy jest przeanalizowanie dotychczasowego tempa pozyskiwania gruntów przez Biebrzański Park Narodowy, aby na tej podstawie dokonać prognozy, w jakim czasie mogłoby nastąpić uzyskanie pełnej własności gruntów w granicach BbPN. Ponadto podjęto próbę oszacowania kosztu ich pozyskania. Powyższe dane mają odpowiedzieć na pytanie, jak wielka jest skala problemu własności w BbPN i być może posłużyć do opracowania wieloletniej strategii nabywania gruntów przez Park.

Materiały i metody

Do celów niniejszej pracy posłużono się w pierwszej kolejności danymi tabelarycznymi w formacie .xls, zawierającymi identyfikatory działek ewidencyjnych i datę przyjęcia ich na stan BbPN. Poprzez złączenie (funkcja „join”) uzyskano połączenie tej tabeli z warstwą shp z działkami ewidencyjnymi w granicach BbPN. Dzięki temu uzyskano wiedzę, w jakich latach Park pozyskiwał dane grunty oraz poznał ich powierzchnię. Wyselekcjonowano z tabeli atrybutów warstwy z ewidencją przez funkcję „Select by attributes” grunty innej własności niż BbPN i utworzono z nich nową warstwę. Wyznaczono ich sumaryczną powierzchnię. Następnie przez funkcję „join” połączono tabelę atrybutów tej warstwy z tabelą w formacie .dbf, zawierającą dane o użytkach gruntowych i ich klasach. Podsumowano, jakie użytki i klasy reprezentują grunty własności innej niż BbPN. Na podstawie operatów szacunkowych wartości gruntów i dotychczasowych cen transakcyjnych za grunty na terenie BbPN wyznaczono średni koszt 1 ha w zależności od rodzaju użytku i jego klasy. Obliczono sumaryczne koszty nabycia każdego z użytków, czyli de facto wartość nabycia wszystkich gruntów własności innej niż BbPN. Wyznaczono ponadto warstwę z gruntami ze współwłasnością BbPN i policzono koszt zniesienia współwłasności w takich gruntach przez BbPN. Na podstawie średniej arytmetycznej powierzchni nabywanych gruntów w poprzednich latach, dokonano prognozy, jak długo może zająć BbPN pozyskanie gruntów innych niż jego własności.

Wyniki

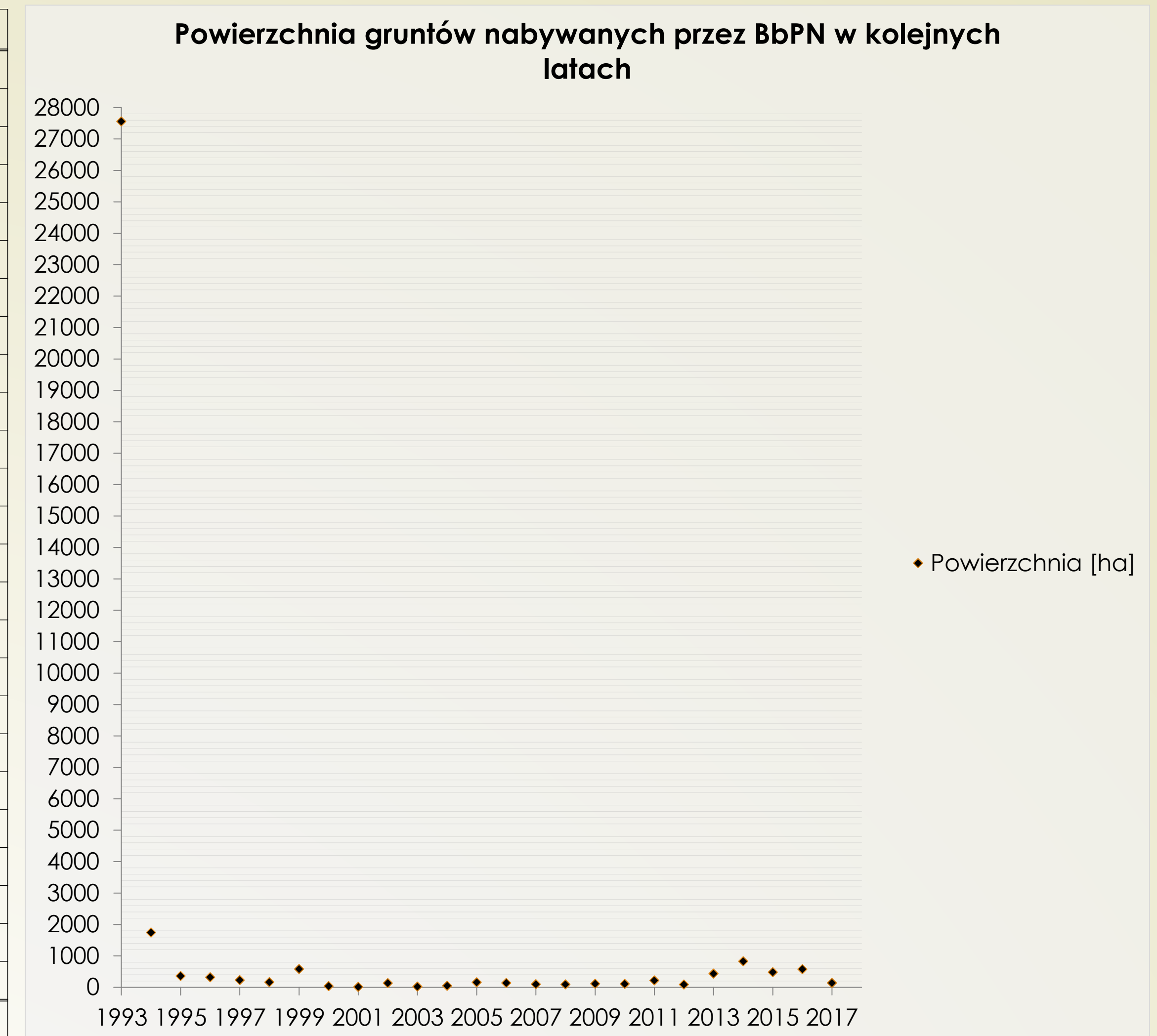
BbPN, aby móc zarządzać w sposób kompleksowy przyrodą w jego granicach, musiałby nabyć 24 080,66 ha za łączną cenę 252 057 178,15 zł. Średnio BbPN przybywało z każdym rokiem 299,5675542 ha gruntów. Zakładając dotychczasowe tempo pozyskiwania gruntów, po 80,38474014 latach BbPN pozyskałby 100% praw do gruntów w swoich granicach. Warto dodać, że niektóre grunty na jego terenie nigdy nie przejdą na jego własność, jak np. drogi (własność samorządowa lub Skarbu Państwa) czy działki z sieciami energetycznymi, toteż analizie poddano wyłącznie użytki potencjalnie możliwe do zakupu przez BbPN. Należy podkreślić, że w podanych kosztach nie założono kwot za czynności notarialne i sądowe, które byłyby trudne do oszacowania.

Dyskusja

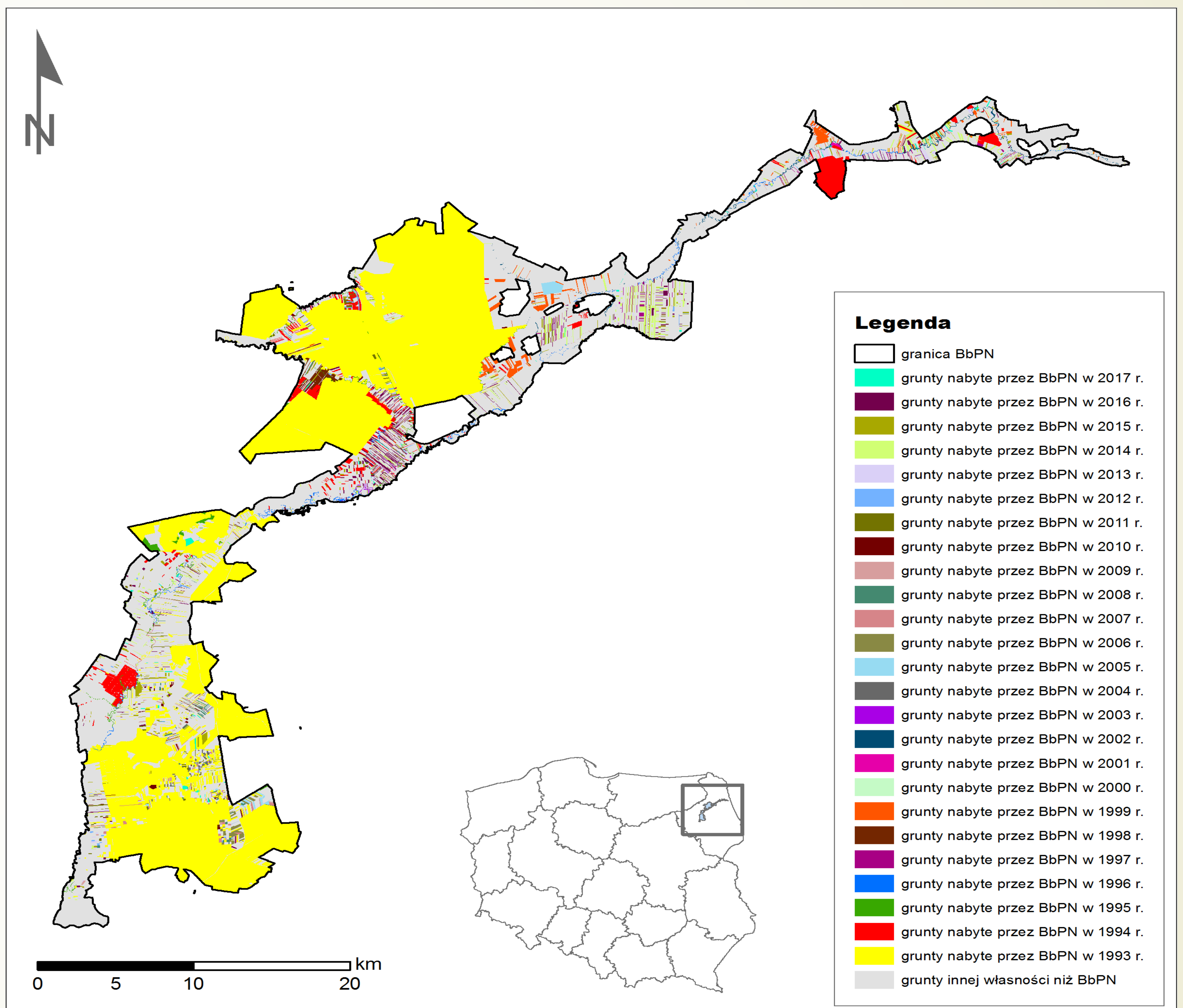
Wyliczona kwota zakupu gruntów wydaje się być niebotyczna, szczególnie jeśli wziąć pod uwagę kilkumilionowy roczny budżet BbPN. Bez stworzenia państwowego systemu subwencjonowania wykupów w BbPN będzie bardzo trudno osiągnąć to zadanie. Pozytywnym czynnikiem sprzyjającym sprzedaży gruntów dla BbPN jest fakt, iż są one niskiej klasy, niesprzyjające gospodarstwu wykorzystaniu. Ponadto okoliczne wsie wyludniają się i coraz mniej osób zajmuje się rolnictwem, w związku z czym rosną szanse ich nabycia przez BbPN

Rok	Powierzchnia [ha]
1993	27558.312
1994	1748.715
1995	364.0377
1996	321.0684
1997	229.9401
1998	165.3843
1999	583.5134
2000	38.7756
2001	13.08
2002	137.7717
2003	26.5155
2004	48.86
2005	160.747
2006	141.26
2007	101.573
2008	94.9739
2009	115.111
2010	111.9096
2011	224.0154
2012	89.3374
2013	439.3095
2014	828.1158
2015	485.6505
2016	580.1746
2017	139.7819
suma	34747.9333

Tab.1. Powierzchnia gruntów nabywanych przez BbPN w kolejnych latach

Ryc. 1. Wykres powierzchni nabywanych gruntów przez BbPN w kolejnych latach

Ryc. 2. Mapa przedstawiająca grunty nabywane przez BbPN w kolejnych latach i grunty innej własności

Użytek	Grunty własności innej niż BbPN			Współwłasność BbPN (zniesienie własności)	
	Śr. koszt [zł/ha]	Powierzchnia [ha]	Koszt [zł]	Powierzchnia [ha]	Koszt [zł]
N	8 500.00	8 142.38	69 210 269.95	35.40	300 879.15
ŁVI	9 500.00	8 024.63	76 233 984.05	28.16	267 499.10
ŁV	9 500.00	2 765.95	26 276 555.40	2.23	21 162.20
ŁIV	9 500.00	1 180.89	11 218 425.55	0.35	3 325.00
Ps	9 500.00	1 385.52	13 162 399.15	-	-
Lz	9 500.00	79.57	755 915.00	-	-
R	10 500.00	469.13	4 925 909.10	-	-
LsVI	20 000.00	907.44	18 148 762.00	10.20	203 980.00
LsV	25 000.00	997.16	24 929 012.50	-	-
LsIV	50 000.00	127.98	6 399 100.00	-	-
suma		24 080.66	251 260 332.70	76.33	796 845.45
				łącznie suma [zł]	252 057 178.15

Tab. 2. Podział gruntów innej własności i współwłasności na użytki i podsumowanie kosztów nabycia działek